

**Telefonul de Încredere pentru femei
0 8008 8008**

Raport de activitate

ROYAL DANISH MINISTRY
OF FOREIGN AFFAIRS

Centrul Internațional pentru Protecția
și Promovarea Drepturilor Femeii "La Strada "

Prezenta publicație este editată cu suportul financiar al Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Unit al Danemarcei. Opiniile exprimate în acest material aparțin autorilor și nu reflectă, neapărat, politica și poziția donatorului.

Raportul reprezintă rezultatele unui an de activitate a Telefonului de Încredere pentru femei **0 8008 8008**. Acest serviciu a fost promovat în cadrul campaniei de sensibilizare a publicului larg „Familia sănătoasă este familia fără violență”, campanie desfășurată cu susținerea proiectului „Protecția și abilitarea victimelor traficului de ființe umane și ale violenței în familie”, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Fondul ONU pentru Populație, Misiunea în Moldova a Organizației Internaționale pentru Migrațiune, Misiunea în Moldova a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa.

Centrul Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii „La Strada”

Președinte: **Ana Revenco**

Dreptul de autor asupra prezentului raport aparține Centrului Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii „La Strada”. Unele materiale din publicația dată pot fi xerocopiate și reproduse fără acordul prealabil al autorilor numai în scopuri instructive, științifice, care nu urmăresc obținerea de profit, cu condiția indicării sursei de informare. Autorii vor fi recunoscători pentru eventuale comentarii și sugestii privind conținutul raportului, care pot fi expediate în adresa serviciului Telefonul de Încredere pentru femei.

MD 2012, L.P. 259
Chișinău, Republica Moldova
Tel. : (+373 22) 23 49 06
Fax.: (+373 22) 23 49 07
E-mail: prevention@lastrada.md
Web: www.lastrada.md

Design de **imago**

Cuprins

Informație generală privind Telefonul de Încredere pentru femei	2
Notă asupra ediției	3
I. Caracteristica categoriilor de apeluri parvenite la Telefonul de Încredere pentru femei	5
Apeluri de la victime	
Apeluri de la agresori	
Apeluri/sesizări din partea membrilor comunității	
Apeluri/sesizări din partea grupurilor profesionale	
Altele	
II. Caracteristica apelurilor din perspectiva vârstei și a dimensiunii de gen	12
Repartizarea sunetelor în dependență de genul abonaților	
Repartizarea sunetelor după vârsta abonaților	
III. Tipul de asistență solicitată la Telefonul de Încredere pentru femei	17
Asistență psihologică (51%)	
Asistență juridică primară (22%)	
Cazare și adăpost temporar (7%)	
Tratarea alcoolismului (7%)	
IV. Dificultăți întâmpinate de beneficiarii/beneficiarele Telefonului de Încredere în comunicarea cu organele competente	20
V. Informații privind repartizarea în timp a apelurilor la Telefonul de Încredere pentru femei	22
Repartizarea sunetelor pe luni	
Repartizarea sunetelor după ore	
Repartizarea sunetelor după zilele săptămânii	
Repartizarea sunetelor după regiuni și localități	
VI. Concluzii și recomandări	26

Acoperire geografică: Republica Moldova, serviciu național.

Beneficiari:

- persoane ce suferă de violență în familie, în special femei;
- grupuri profesionale;
- membrii comunității.

Scopul Telefonului de Încredere este promovarea unui mod non-violent de viață în familie și promovarea drepturilor victimelor violenței în familie.

Obiectivele Telefonului de Încredere

- Stabilizarea stării psiho-emoționale a subiecților violenței în familie
- Facilitarea accesului subiecților violenței în familie la asistență adecvată
- Informarea beneficiarilor despre drepturile și responsabilitățile legale ale subiecților violenței în familie
- Monitorizarea problemei violenței în familie în Republica Moldova.

Ce oferă Telefonul de Încredere pentru femei

- Consiliere psihologică primară pentru persoanele ce suferă de violență în familie
- Sfaturi și recomandări cum să recunoști primele semne ale violenței într-o relație și cum să-ți construiești o relație non-violentă
- Informație juridică despre prevederile Legii nr. 45 — XVI cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie
- Informare și referire la servicii specializate pentru subiecții violenței în familie.

Regimul de lucru

- 8.00 — 20.00
- Apeluri gratuite de pe teritoriul Republicii Moldova
- Consultații individualizate
- Confidențialitate și anonim
- Consultații în română și rusă

Notă asupra ediției

Un serviciu telefonic rămâne a fi totuși mijlocul de informare cel mai solicitat, chiar și în condițiile în care progresul tehnico-științific a înregistrat realizări de-a dreptul spectaculoase. Și aceasta fiindcă că e un serviciu accesibil pentru oricine, dar și vizualizat ca un instrument prin intermediul căruia poți discuta, primi informație și consultații fără să-ți dezvălui identitatea. Altfel zis, întotdeauna poți beneficia de confidențialitate și anonim.

Anume această idee a stat la baza creării și lansării unui serviciu telefonic național, care ar oferi consiliere psihologică persoanelor ce suferă de violență în propria familie, acestea fiind în special femeile. Prezentul Raport vine practic să facă publice rezultatele primului an de activitate a Telefonului de Încredere pentru femei **0 8008 8008**.

Oferind beneficiarilor serviciului în cauză consiliere, consultanții de la Telefonul de Încredere (TÎ) încearcă să-i ajute cum să recunoască primele semne ale violenței într-o relație sau cum să-și edifice o relație non-violentă, ce prevede în acest context legislația și cum ar putea beneficia de protecția legii, de o asistență adecvată în cazul violenței în familie. În baza apelurilor recepționate, autorii procedează la o primă analiză a tipurilor violenței mai des întâlnite, cine sunt cei care se adresează pentru ajutor, de ce servicii primordiale ar avea nevoie victimele violenței în familie.

La un an de activitate, Centrul Internațional „La Strada” vine cu primele constatări ale stării de lucruri din perspectiva beneficiarilor TÎ, ce s-a realizat și ce ar trebui să se mai întreprindă pe acest segment social. Raportul scoate în relief care sunt tipurile de asistență mai mult solicitate, dar și profilul victimelor violenței în familie, a beneficiarilor acestui serviciu telefonic (numărul apelurilor în funcție de gen, de vârsta beneficiarilor), cu ce dificultăți se confruntă beneficiarii TÎ/victimele violenței în familie atunci când se adresează organelor abilitate să le ofere asistența și protecția necesară. Concluziile Raportului se bazează strict pe cazurile reflectate în apelurile la Telefonul de Încredere pentru femei și nu pretind a fi exhaustive.

Raportul este destinat în primul rând grupurilor profesionale, care, prin competența lor, sunt chemate să contribuie la diminuarea/eliminarea fenomenului din viața socială, dar și cea privată, să fructifice posibilitățile instituirii unor servicii de care au neapărat nevoie victimele violenței în familie. Specialiștii sunt încurajați să se inspire din această informație – ori, mesajul care vine de la beneficiarii TÎ, în condiții de anonim și confidențialitate, reflecta de fapt cel mai bine calitatea serviciilor noastre, a profesioniștilor, și noi ar trebui anume pe această informație să ne bazăm pentru a deveni mai eficienți în activitatea noastră practică.

Autorii Raportului sunt departe de gândul că această analiză este una desăvârșită și vor fi foarte recunoscători celor care vor veni cu eventuale sugestii (inclusiv critice), sfaturi, propuneri privind perfecționarea în continuare a acestui serviciu, realmente necesar celor care, ajunși la o situație de impas, așteaptă sprijinul comunității, a structurilor abilitate, în sfârșit, pur și simplu, a celor din preajmă.

I. Caracteristica categoriilor de apeluri parvenite la Telefonul de Încredere pentru femei

În perioada noiembrie 2009 — septembrie 2010 au fost recepționate 1.099 de sunete parvenite de la mai multe categorii de cetățeni din diferite regiuni ale Moldovei cu diferite nevoi. Tabloul de ansamblu al apelurilor ne permite să procedăm la o primă analiză a lor și, implicit, a fenomenului violență în familie. În același timp, această analiză ne oferă posibilitatea de a contura pentru început o paradigmă a tipurilor de asistență de care au nevoie mai mult beneficiarii Telefonului de Încredere pentru femei (TÎ).

În capitolele ce urmează ne-am propus să creionăm o caracteristică generală a apelurilor parvenite la TÎ, precum și unele aspecte mai detaliate¹ (a se vedea tabelul 1).

Tabelul 1. Apeluri recepționate la Telefonul de Încredere

Luna	Apeluri de la victime	Apeluri de la agresor	Apeluri din partea membrilor comunității despre cazuri de violență în familie	Apeluri din partea grupurilor profesionale, despre cazuri de violență în familie	Altele	TOTAL SUNETE
Octombrie	3	—	—	—	—	3
Noiembrie	74	—	23	2	6	105
Decembrie	96	—	21	—	22	139
Ianuarie	103	—	10	1	8	122
Februarie	45	—	15	2	12	74
Martie	69	—	16	4	2	91
Aprilie	48	—	9	—	4	61
Mai	137	—	19	3	13	172
Iunie	86	—	24	2	14	126
Iulie	63	1	18	2	3	87
August	50	—	19	1	6	76
Septembrie	22	1	13	4	3	43
Total	796	2	187	21	99	1099

¹Raportul reflectă perioada noiembrie 2009 — septembrie 2010, perioadă în care s-a desfășurat prima etapă a campaniei naționale de sensibilizare a publicului general „Familia sănătoasă este familia fără violență”, Telefonul de Încredere pentru femei fiind deocamdată principalul indicator al eficienței acestei campanii.

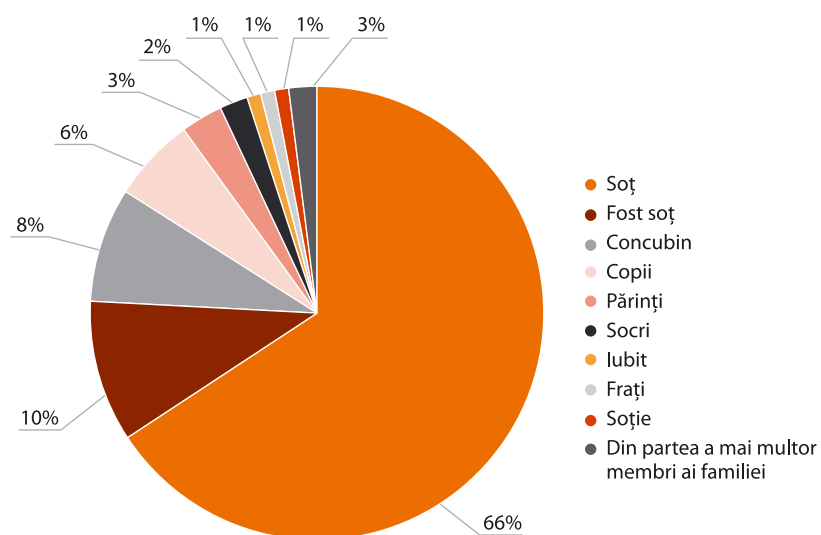
Cele 1.099 de sunete pot fi divizate în 5 categorii: apeluri parvenite de la victime (796 apeluri), de la agresori (2 apeluri), de la membrii comunității (187 apeluri), de la grupuri profesionale (21 apeluri) și apeluri ce se încadrează în categoria „Altele”, ele reflectând un șir de probleme ale abonaților ce nu au tangențe cu fenomenul violenței în familie.

Astfel 1000 apeluri, care au drept subiect problema violenței în familie, reflectă 791 de cazuri, parvenite atât de la victime, cât și de la membrii comunității sau grupurile profesionale, diferența de 209 reprezentând apelurile repetate.

Apeluri de la victime

Majoritatea apelurilor parvenite de la victime (792 apeluri) sunt de la **femeile** supuse diverselor abuzuri din partea soților (66%), foștilor soți (10%), concubinilor (8%), copiilor (6%), părinților (3%), socrilor (2%), iubiților (1%), fraților (1%), precum și din partea mai multor membri ai familiei (2%) (a se vedea figura 1).

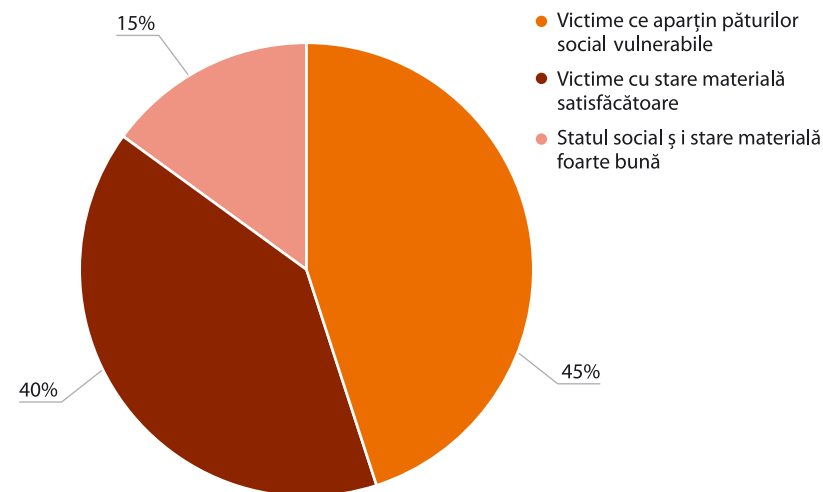
Figura 1. Repartizarea cazurilor în dependență de persoanele care provoacă violența

Este de menționat faptul că, zece la sută dintre victimele care ne-au telefonat, deși sunt divorțate, continuă să fie supuse violenței. Astfel 71% dintre acestea continuă să locuiască împreună cu agresorul. Alegerea lor, femeile o justifică prin lipsa unei locuințe separate. Alte 29% din victime, deși locuiesc separat de fostul soț, continuă să fie abuzate. Aceasta se întâmplă din cauza că abuzatorii, deși separați geografic, resimt necesitatea de a-și impune controlul și puterea asupra fostei soții.

Din numărul total al victimelor circa 45 la sută provin din pături social vulnerabile (ambii soți sunt șomeri sau șomeri sezonieri, nu posedă o profesie, nu au studii), 40% au indicat o stare materială satisfăcătoare, restul 15% precizând că au o stare financiară foarte bună. Acest lucru nu înseamnă că persoanele cu serviciu bine remunerat, statut social sau nivel de pregătire înalte nu sunt victime ale acestui fenomen (a se vedea figura 2).

Figura 2. Repartizarea sunetelor după starea materială a victimelor

Astfel, **victimele femei din familiile vulnerabile — 45 la sută** — au vârste diferite (de la 16 până la 55 de ani) și vin din diferite regiuni ale țării. În fond, acestea recunosc mai ușor că sunt victimele violenței în familie. Când sună la TÎ, confirmă că au făcut deja multiple sesizări la poliție, APL. Manifestările dese și deschise de violență (în receptor chiar se aud certuri și zgomote) conduc la marginalizarea femeilor și a copiilor în localitate. Lipsa banilor, lipsa suportului din partea rudelor (de cele mai multe ori părinți alcoolici, abuzatori) și din partea autorităților, lipsa unui cămin, le determină pe aceste femei să-și accepte rolul de victimă.

Sfera lor emoțională este atât de inhibată, traumele sunt atât de înrădăcinate, încât ele nici nu sesizează importanța ajutorului psihologic. De cele mai multe ori evită discuțiile despre starea lor emoțională, solicitând un ajutor „real”: „*Lăsați vorba. Ce puteți face concret pentru mine?*” Unele abonate recunosc că dezvoltă violență împotriva copiilor ca răspuns la violența soțului.

A doua categorie o reprezintă persoanele **cu o stare materială satisfăcătoare — 40 la sută**. Femeile din această categorie, în mare parte, au studii medii de specialitate sau superioare, activând în sfera socială sau de producție. Sursele de venit ale acestor familii — provenite, în special, din salarii, indemnizații, bani câștigați la muncă peste hotare, ajutorul rudelor și părinților sau alte tipuri de venituri — le permit să aibă un trai decent, dar numai în cazul cumulării veniturilor ambilor soți. Averea comună — casă, mașină, cotă de pământ etc. — îi ține „legați” de gospodărie. Totodată, rușinea, „gura lumii”, jena, existența copiilor care trebuie întreținuți, dar și amenințările cu moartea și frica generează o stare de anxietate a victimei, care, treptat, capătă forme patologice.

Numărul victimelor **cu statut social și stare financiară bună, circa 15 la sută**, precum și sesizările din partea rudelor și grupurilor profesionale, demonstrează că în asemenea familii există de asemenea violență, doar că formele de manifestare și perceperea acestui fenomen sunt diferite. În asemenea familii, violența este ascunsă pentru a nu afecta numele, a nu-și pierde relațiile, serviciul. În 80 la sută din asemenea cazuri victimele au vârsta cuprinsă între 30-45 de ani, au copii și o avere comună cu soțul, sunt prea subordonate familiei extinse. Ele sunt amenințate că vor rămâne fără casă, bani, copii, că vor avea de suferit după divorț. Violența în asemenea familii este mai complexă, mai organizată.

Problemele psihologice ale partenerilor sunt amplificate de pierderile materiale și sociale implicate. Abonatele, femei din păturile favorizate, cu nivel de instruire înalt, sunt cele care înțeleg valoarea suportului psihologic, percep consecințele violenței în toată complexitatea ei.

Din analiza apelurilor remarcăm că o parte dintre victime, atât cu o stare materială satisfăcătoare, cât și din cele cu stare financiară bună, prezintă o dependență psihologică profundă față de abuzator. Ele nu aleg să rupă cercul violenței, afirmând că nu se vor descurca fără agresor. Însă, paradoxal, anume ele sunt acelea care întrețin întreaga familie (au un salariu decent sau bani obținuți din munca de peste hotare, sunt posesoarele imobilului, sunt unicele persoane din familie care au un venit stabil).

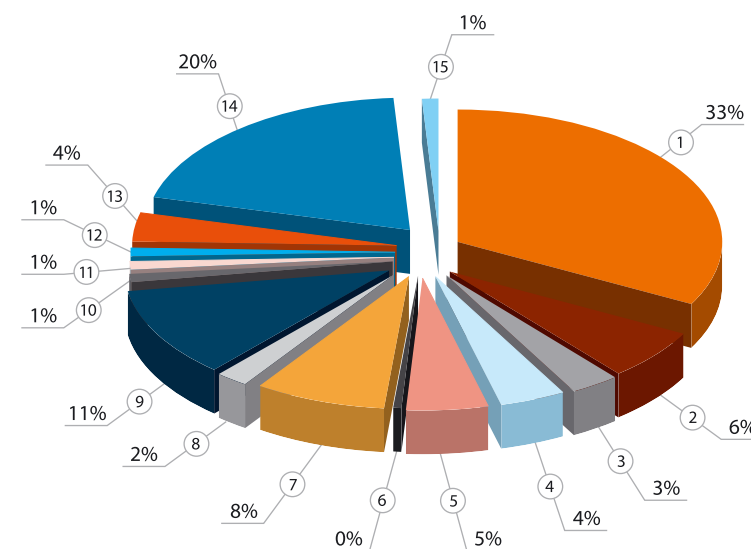
O categorie aparte a beneficiarelor TÎ, victime ale violenței în familie, sunt femeile în etate, abuzate de propriii fii (această categorie va fi descrisă la subcapitolul *Repartizarea sunetelor după vârstă*).

Oricum, indiferent de statut, studii, loc de trai, vârstă, victimele violenței, abonate ale TÎ, au câteva caracteristici comune: de cele mai multe ori provin din familii violente; au fost martore sau victime ale violenței în familia de origine; n-au planuri de viitor; denotă un respect de sine scăzut; se sesizează o victimizare profundă (dependența emoțională de agresor, incapabile de a proceda la schimbări). Astfel, chiar dacă conștientizează efectele violenței asupra lor și asupra copiilor, acestea aleg să nu producă nici o schimbare, fără a avea vreo justificare a alegerii — 20%.

Altele invocă motivele: lipsa unui spațiu locativ (141 cazuri) sau nu se va descurca financiar fără partener (24 cazuri); vrea să aibă soț (12 cazuri) sau îi este milă de el, se va pierde fără ea (17 cazuri); copiii să aibă tată (19 cazuri) sau copiii nu le dau voie să divorțeze (2 cazuri), îi este rușine (32 de cazuri) sau sunt influențați de părinți să-și păstreze familia (8 cazuri). Unele cred că partenerul se va schimba în timp (48 de cazuri) sau argumentează cu raționamente de tipul: „*când e treaz, e bun*” (4 cazuri). Patru dintre victime afirmă că *sunt prea bătrâne* pentru a schimba ceva. Există femei abuzate care sunt gata să rupă cercul violenței, dar nu au resurse financiare pentru a intenta procesul de divorț (5 cazuri). Sesizăm o tendință a concubinilor, care refuză să părăsească casa la insistențele femeii, continuând să o abuzeze (15 cazuri).

Într-o situație mai complicată se află femeile care sunt amenințate cu moartea (85 cazuri) sau că li se vor da foc la gospodărie (3 cazuri) în caz că părăsesc abuzatorul (*a se vedea figura 3*).

Figura 3. Motivele invocate de victimă pentru a rămâne alături de agresor

1. Lipsa unui spațiu locativ (141)
2. Nu se va descurca financiar fără partener (24)
3. Vrea să aibă soț (12)
4. Îi este milă de el, se va pierde fără ea (17)
5. Copiii să aibă tată (19)
6. Copiii nu le dau voie să divorțeze (2)
7. Îi este rușine (32)
8. Părinții insistă să-și păstreze familia (8)
9. Se va schimba în timp (48)
10. „Când e treaz, e bun” (4)
11. „Sunt prea bătrână” pentru a schimba ceva (4)
12. Nu au resurse financiare pentru a intenta procesul de divorț (5)
13. Concubinii refuză să părăsească casa la insistențele femeii, continuând abuzul (15)
14. Amenințate cu moartea (85)
15. Vor da foc la gospodărie în caz că părăsesc abuzatorul (3)

Apeluri de la agresori

Deși, prin definiția sa, Telefonul de Încredere este destinat femeilor, ele fiind considerate în cele mai dese cazuri victime ale violenței în familie, nu am neglijat nici apelurile parvenite de la agresori, chiar dacă în această perioadă au fost înregistrate doar 2 apeluri. Interesul pentru apelurile din această categorie este unul absolut firesc: **care sunt motivele agresării victimei**, agresorii fiind în majoritatea cazurilor bărbați?

Un bărbat a ajuns să-și agrezeze soția deoarece aceasta consumă alcool în mod excesiv, și-a pierdut serviciul, nu-și asumă nici o responsabilitate în gospodărie. Al doilea agresor își abuzează psihologic soția. Ambii sunt conștienți de propriile greșeli și sunt foarte motivați de a-și îmbunătăți relațiile cu soțiile, iar apelând la TÎ, solicită serviciile unui specialist calificat.

Apeluri/sesizări din partea membrilor comunității

O categorie aparte de sunete (în total 187) sunt cele recepționate din partea membrilor comunității (rude, vecini, prieteni), aceștia semnalând de fapt cazuri de violență în familiile rudelor (mamei, fiicei, cumnatei etc.), dar și a vecinilor; în majoritatea cazurilor apelanții solicită informații despre cum ar putea ei interveni în mod eficient în asemenea situații.

Din cele 187 apeluri recepționate, 13 sunete parvin de la bărbații care vor să-și ajute rudele, în deosebi mamele și/sau fiicele (detalii despre această categorie de bărbați beneficiari a se vedea în subcapitolul *Repartizarea sunetelor în dependență de gen*).

De la membrii comunității-femei au fost înregistrate 174 de apeluri. Preponderent sună mamele trecute de 45 de ani (35%), care se simt incapabile de a interveni în viața fiicelor sau a nepoților care suportă consecințele violenței. La celălalt pol, abonatele-fiice (35%) sunt acele tinere care s-au detașat de atmosfera violentă (fac studii în altă localitate/sunt căsătorite de curând) și vor să-și ajute mama să rupă cercul violenței, consolidat de ani buni de necesitatea de a-și educa copiii în doi, de a avea un nume bun printre cunoscuți/rude.

De remarcat faptul că apelanta care sună pentru o rudă de cele mai multe ori are nevoie de suport emoțional din partea consultantului TÎ, fiindcă trăiește intens drama persoanelor apropiate. Mai mult decât atât, multe din aceste beneficiare vorbesc nu doar în numele victimei, dar și din numele lor, ele suferind de violență în propria familie, însă nu au curajul să ceară ajutor în mod deschis (sesizăm această tendință la beneficiarele tinere, de 20-30 de ani).

Apeluri/sesizări din partea grupurilor profesionale

De la reprezentanții grupurilor profesionale au fost înregistrate 21 de apeluri (un bărbat și 20 de femei). Aceștia întrunesc diverse categorii profesionale din mai multe regiuni ale țării, cu preponderență din centrele raionale și municipiul Chișinău: avocați, asistenți sociali, manageri de ONG-uri, medici, jurnaliști, psihologi, voluntari, fie cu scopul de a solicita serviciile Telefonului de Încredere pentru femei în cazuri concrete de violență, fie în vederea stabilirii unui parteneriat.

Altele

Din totalul de 1.099 de sunete, 99 de apeluri (5 bărbați și 94 femei) s-au adresat, solicitând ajutor și informații referitoare la probleme care nu au tangențe cu fenomenul violenței în familie — asistență medicală nesatisfăcătoare, încălcarea dreptului la muncă, informație despre migrație sigură, modalitățile de a obține un credit, oferirea locurilor de muncă, încălcarea ordinii publice, încălcarea dreptului funciar, oferirea de spațiu locativ, probleme cu chiriașii sau vecinii, hărțuirea sexuală la serviciu.

Numărul relativ mic de apeluri înregistrat la categoria „Altele” denotă că mesajul campaniilor de promovare a TÎ este înțeles corect de majoritatea populației, iar amploarea violenței în familie reclamă intervențiile experților. Totodată, serviciul telefonic anonim și confidențial este vizualizat ca un instrument care poate contribui la soluționarea și altor probleme.

II. Caracteristica apelurilor din perspectiva vârstei și a dimensiunii de gen

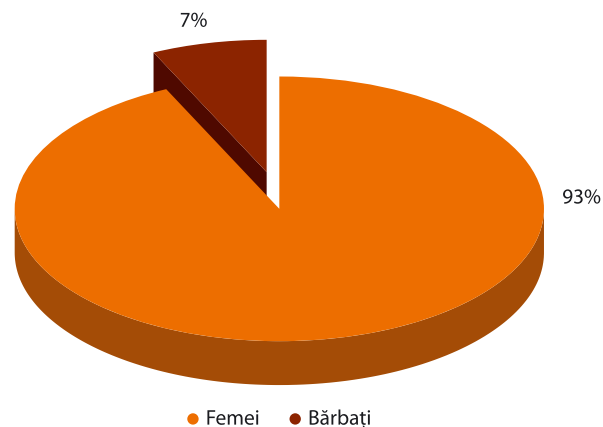
Profilul abonatelor/abonaților Telefonului de Încredere este foarte vast: un diapazon de vârstă extins, de la 11 la 78 ani, persoane cu diverse ocupații și statut social diferit (studenți, șomeri, persoane cu dizabilități, pensionari, muncitori, învățători, medici, casnici, bucătari, juriști, militari etc.), cu un nivel de instruire diferit (de la studii medii până la studii postuniversitare). Astfel, în ceea ce privește nivelul de educație, în 56 la sută din cazuri victimele au doar studii medii, în 34 la sută — medii de specialitate și doar în 10 la sută — studii superioare.

În continuare, vom încerca să facem o descriere mai detaliată a profilului persoanelor care au telefonat din perspectiva genului și a problemelor cu care se confruntă la diferite vârste. Statutul social nu-l vom descrie separat, deoarece în cazul violenței în familie statutul joacă un rol mai puțin semnificativ și, din păcate, violența în familie are loc în familii cu orice statut social.

Repartizarea sunetelor în dependență de genul abonaților

Majoritatea persoanelor care au apelat la Telefonul de Încredere sunt femei — 93% și doar 7% din apelanți sunt bărbați (a se vedea figura 4).

Figura 4. Repartizarea sunetelor în dependență de gen (noiembrie 2009 — septembrie 2010)

Femeile care au telefonat au vârsta cuprinsă între 11 și 78 de ani. Provin din medii sociale diverse și au un nivel de educație diferit, deși predomină apelurile de la femeile din păturile social vulnerabile. Dintre acestea, 792 sunt victime ale violenței în familie; 20 de apelante aparțin diverselor grupuri profesionale, 174 de femei au telefonat ca și membre ale comunității. Alte 94 de apeluri parvenite din partea femeilor vizează alte probleme și nu au nimic cu violența în familie.

Numărul mare al femeilor care se adresează la TÎ confirmă faptul că violența în familie are totuși un pronunțat caracter gender, reflectat în prejudecățile implantate în mentalitatea populației, precum că violența în familie nu este o problemă publică, ci mai degrabă una privată, respectiv o parte firească a vieții de familie, un stil normal de viață, reflectată adesea în expresiile „Femeia nebătuță e ca și casa nemăturată”, „Vai de casa în care cântă găina”, „Să se știe cine poartă pălărie-n casa asta” etc.

Majoritatea sunetelor parvenite din partea **bărbaților** au avut ca scop sesizarea unor cazuri de violență, a căror victimă sunt rudele lor apropiate — sora, mama, fiica, cumnata (10 apeluri) sau prietena, vecina (3 apeluri). Aceste sesizări se referă la cazuri grave, deoarece este în pericol viața persoanelor — victimizarea este atât de înrădăcinată, încât femeile nici nu încearcă să mai schimbe ceva, sunt prea dependente de agresor, după orice tentativă de a părăsi abuzatorul femeia sau este abuzată grav, sau se reîntoarce benevol, invocând cauze diferite.

Apelanții-bărbați sunt, de regulă, laconici, unii inhibați, cer ajutor „concret”, adică să li se indice exact pașii de urmat.

Repartizarea sunetelor după vârsta abonaților

Aspecte relevante se evidențiază și la analiza vârstei abonaților (a se vedea figurile 5 și 6).

Figura 5. Repartizarea sunetelor după vârstă — cifre absolute (noiembrie 2009 — septembrie 2010)

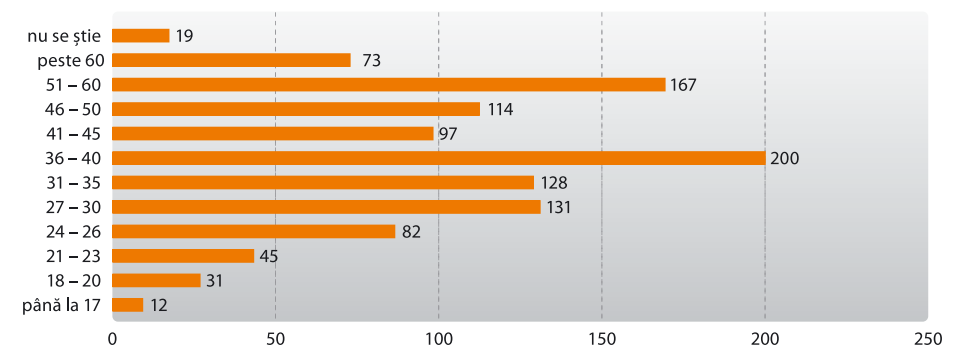
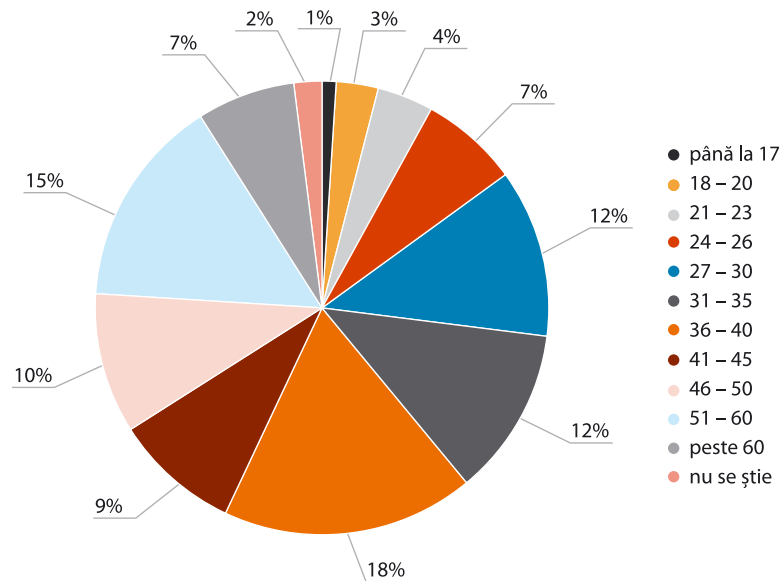

Figura 6. Repartizarea sunetelor după vârstă — procente (noiembrie 2009 — septembrie 2010)

Se cuvine să menționăm că există o corelație între vârsta abonaților și problemele acestora. Astfel, numărul abonaților **minori** (până la 17 ani inclusiv) este relativ mic (12 persoane). Minorii de regulă sună pentru a face sesizări despre cazurile de abuz față de mama, frați/surori sau când ei înșiși sunt victime ale violenței părinților alcoolici. Unii se simt vinovați sau chiar își asumă răspunderea soluționării acestor situații. Fetele minore care au apelat la TÎ se informează despre primele semne de manifestare a violenței partenerului și care sunt șansele ca actele de violență să se repete. E de menționat aici maturitatea cu care privesc acești minori (martori sau victime ale violenței) viața și relațiile în familie.

Abonații cu vârsta cuprinsă între **18-26** de ani sună cel mai des pentru a-și ajuta o rudă, mai ales mama (femei, dar și bărbați), sau pentru a-și soluționa propriile probleme familiale (sună preponderent femei).

O bună parte din domnișoarele care apelează la TÎ se află într-o perioadă a curțării de către tineri. Anume la această vârstă ele identifică greu în formarea unor relații armonioase cu partenerii (strategii de comunicare inadecvate, incompatibilitatea sistemului de valori, de unde și apar primele semne ale violenței psihologice, spirituale, chiar și fizice). În această categorie de vârstă se includ și femeile recent căsătorite — apar probleme de adaptabilitate la noul stil de viață, rude, prieteni.

Apariția primului copil este și ea una din cauzele declanșării violenței în familiile tinere: în multe cazuri ambii soți se adaptează cu greu la rolul de părinte. Pot apărea și probleme financiare. Drept mecanism de compensare, soțul (de cele mai multe ori) intensifică consumul de alcool, recurge la adulter, după care apare și violența. Apelantele conștientizează problema, dar lipsa experienței vieții de familie, dependența de familia de origine o face pe femeie să-și asculte părinții (*Va trece, sunteți tineri... La mine tot așa a fost. Rabdă...*). În asemenea situații ele rămân să-și accepte condiția și să spera că totul se va schimba în timp.

Sunt înregistrate de asemenea apeluri în care rudele (tata/mama) solicită consultări privind modul de intervenție în cazurile de violență în familie, a căror victime sunt copiii lor.

Abonatele din această categorie de vârstă conștientizează problema, dar nu sunt pregătite pentru a face schimbări în viața de familie sau sunt prea influențate de mediu și fac tot posibilul pentru a îndeplini dorințele soțului și a evita violența. De regulă, ele, suferind de violență în familie, sunt foarte indecise și au nevoie în special de consiliere psihologică, pentru a-și spori autoaprecierea și încrederea în sine.

Pentru o bună parte dintre beneficiarele TÎ cu vârsta cuprinsă între **27-35 de ani (24%)** violența în familie a devenit deja un stil de viață. Acestea descriu în detalii comportamentul violent al soțului, fazele cercului violent, stările lor post-traumatice. În multe cazuri cercul violenței constă doar din atacuri violente fizice, psihologice, ceea ce determină predominanța numărului de beneficiare din această categorie de vârstă care solicită adăpost, conștientizând că viața le este pusă în pericol.

Multe femei sesizează la TÎ consecințele relațiilor cu soțul asupra copiilor. Atât fetele, cât și băieții deja dezvoltă stări depresive, au atacuri de panică, enurezis, fug de acasă, fac abuz de alcool. Unii dezvoltă anxietatea de a fi abandonați, sentimentul de inferioritate. Atmosfera din familie îi face nesiguri, pe alții chiar îngroziți de a stabili relații sociale.

Experiența violenței sistematice dezvoltă la unele din beneficiarele TÎ afecțiuni somatice sau dezvoltă unele afecțiuni psihopatologice: isterie, nevroză, schizofrenie; apar probleme la locul de muncă. Toate acestea o determină să procedeze la schimbări în viața de familie. Astfel multe abonate preferă să schimbe situația: cer informații despre procedura de divorț, despre partajul averii, cer coordonatele unor juriști sau vor să-și schimbe partenerul și pe sine însăși, solicitând serviciile unui psihoterapeut (predomină femeile cu nivel de instruire înalt), coordonatele centrelor de dezalcoolizare.

Abonatele TÎ din această categorie de vârstă sunt acele persoane care încearcă să rupă cercul violenței prin implicarea diverselor resurse. Totodată această categorie de vârstă reprezintă beneficiarele cele mai decise să schimbe starea de lucruri și pe lângă consilierea psihologică solicită în special asistență juridică. Nu toate însă reușesc, renunțând până la urmă la schimbare în favoarea dependenței emoționale față de soțul violent.

II. Caracteristica apelurilor din perspectiva vârstei și a dimensiunii de gen

Cel mai mare număr a apelurilor la Telefonul de Încredere sunt înregistrate de la abonații cu vârsta cuprinsă între **36-40 de ani (18%)**. Această categorie de apelanți cuprinde bărbați care solicită ajutor pentru rude, grupuri profesionale și femei victime ale violenței în familie. Femeile-victime de această vârstă au unele particularități, explicate de mecanismul de coping pe care și l-au ales.

La această vârstă victimele sunt de obicei rigide la presiunile sociale care le modelau viața în tinerețe. De cele mai multe ori ele sunt femei care au un serviciu, o avere comună cu soțul, copiii le sunt deja mari. Este o perioadă de vârstă plină de contraste: unele femei își acceptă soarta de victimă, considerând că e prea târziu să producă schimbări esențiale, că sunt prea bătrâne pentru a începe viața de la capăt, că nu au unde pleca. Altele, mult mai puține la număr, din contra, își concentrează atenția asupra realizării profesionale și susținerii copiilor, reușesc să rupă cercul violenței, divorțează și își schimbă locul de trai.

Un grup aparte dintre beneficiarele din această categorie sunt femeile care au divorțat de soți, dar continuă să locuiască în gospodăria comună. Cercul violenței în asemenea cazuri nu este rupt, ci dimpotrivă, uneori chiar se intensifică. Femeile nu părăsesc locuința comună cu agresorul din cauza că nu au resurse să-și procure un alt spațiu locativ și nu se ajunge la un compromis în ce privește partajul real al averii. Pentru multe dintre aceste femei divorțul este numai o iluzie că sunt libere, demonstrând agresorului doar că pot fi independente în luarea deciziilor. În realitate dependența lor de abuzator atinge cote maxime.

Pentru segmentul de vârstă **41-50 de ani (19%)** sunt caracteristice două categorii de abonați. O pătrime din acești beneficiari solicită intervenție în cazurile de violență pentru rude, vecini, prieteni, restul fiind axați pe propria relație. Copii fiind deja mari, în mare parte plecați de acasă la studii, abia acum atenția se concentrează asupra relației soț-soție, constatând că n-au avut dreptate atunci când au decis să păstreze relația numai de dragul copiilor.

Vârsta de la **51 și peste 60 de ani** este vârsta beneficiarilor preocupați de soarta propriilor copii cu probleme în relațiile de familie. Unele dintre beneficiare recunosc că au fost în tinerețe victime ale violenței în familie, iar în prezent ori soțul are o stare precară a sănătății, ori a decedat. Persoanele care și la această vârstă suferă de violență recunosc că nu vor schimba nimic în viața lor, nu vor apela după ajutor din cauza statutului social, nu vor să afecteze viața copiilor care au o poziție în societate. Își doresc doar să fie ascultate de cineva care nu le judecă. La multe dintre beneficiare se resimt frustrări, deziluzii, vorbesc despre planurile lor nerealizate, despre singurătate, probleme de sănătate.

O categorie specifică acestei vârste sunt de asemenea femeile-victime, ale căror abuzatori sunt propriii lor feciori (3 cazuri). Acestea sunt mame hiperprotectoare, care și-au educat singure unicii fii, îndeplinindu-le toate capriciile. La maturitate aceștia le maltratează (până a fi internate în spital cu leziuni grave) pentru a deveni unicii proprietari ai spațiilor locative.

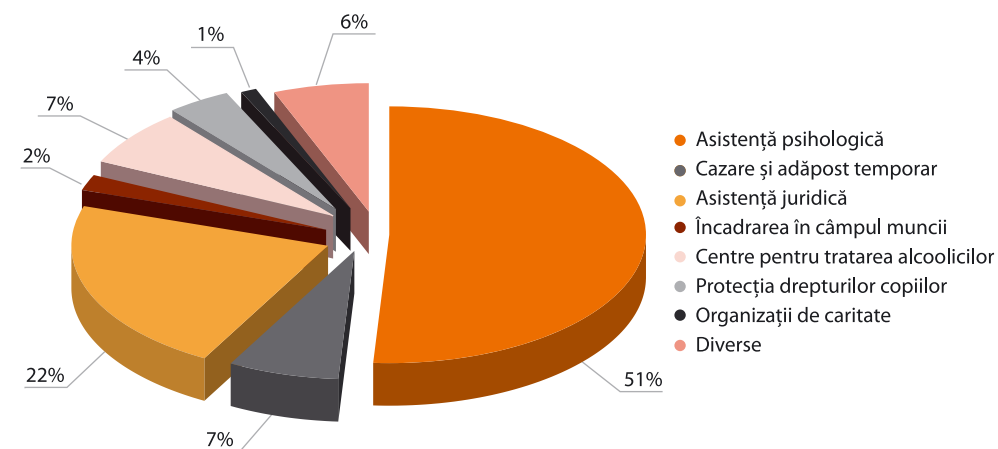
III. Tipul de asistență solicitată la Telefonul de Încredere pentru femei

Din **1.099** sunete recepționate la TÎ, **966** apeluri au avut drept conținut problema violenței în familie împotriva femeii. Respectiv, au fost identificate următoarele nevoi și oferită asistență după cum urmează:

- asistență psihologică — în 51 la sută din apeluri;
- informație juridică primară — în 22 la sută din apeluri;
- informație despre posibilități de cazare și adăpost temporar — în 7 la sută din apeluri;
- informație despre posibilități/instituții pentru tratarea alcoolismului — în 7 la sută din apeluri;
- informație ce ține de protecția drepturilor copiilor — în 4 la sută din apeluri;
- informație despre posibilități de încadrare în câmpul muncii — în 2 la sută din apeluri;
- informație despre posibilitatea obținerii unui ajutor material — în 1 la sută din apeluri.

De precizat că în 6% din numărul total al apelurilor nevoile apelanților nu au avut tangențe cu violența în familie (a se vedea figura 7).

Figura 7. Repartizarea sunetelor în dependență de nevoile abonaților (noiembrie 2009 — septembrie 2010)

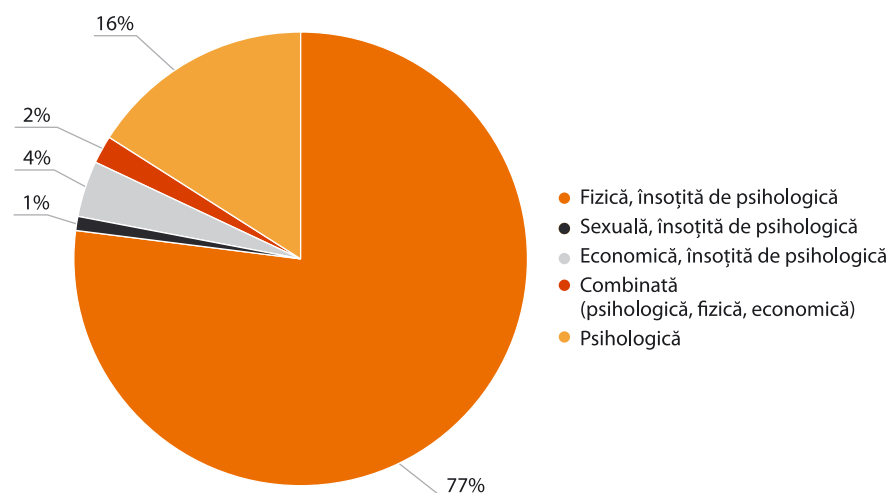
Asistența juridică – solicitată în 246 de sunete, dintre care informație oferită despre Ordonanța de protecție – 162 de apeluri

Asistență psihologică (51%)

Judecând după conținutul sunetelor recepționate, violența în familiile abonatelor se prezintă, în majoritatea cazurilor, ca o combinație de violență fizică și psihologică (77%). Puține dintre abonate acuză violența psihologic-sexuală din partea partenerilor (1%) și nu pentru că ea nu există, ci fiindcă este considerată o temă tabu sau chiar fiindcă nu este conștientizată ca o formă a violenței în familie.

Violența economică este caracteristică familiilor cu o stare financiară bună și identificată la 4% din cazuri. În urma analizei sunetelor, se constată de asemenea cazuri de violență în familie combinată (2%). Totodată, 16% din numărul total al abonatelor mărturisesc că sunt supuse doar abuzului psihologic din partea partenerului (*a se vedea figura 8*).

Figura 8. Repartizarea sunetelor după tipul de violență

Deși nevoia unei asistențe psihologice nu este conștientizată sau solicitată inițial (sunt unele abonate care nu cunosc specificul TÎ), printre problemele psihologice identificate la beneficiarele TÎ putem menționa: relații tensionante cu unul din membrii familiei — soț, soție, familia extinsă, conflicte părinți-copii, stare de distress după divorț, infidelitatea conjugală a unuia dintre soți, imposibilitatea de a face o alegere în situații dificile, suicid, depresii, singurătate.

Asistență juridică primară (22%)

Cele mai multe informații cu caracter juridic primar oferite abonaților (197 apeluri) țin de dreptul familiei: procedura de divorț, partajul averii în devălmășie, dreptul asupra copiilor, informații privind Ordonanța de protecție. De altfel, ar fi să menționăm că foarte mulți specialiști nu cunosc mecanismul de aplicare a Ordonanței de protecție și chiar prea puțini cunosc Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, ceea ce, implicit, ne face să bănuim și o slabă pregătire a grupurilor profesionale, care, la rândul ei, influențează calitatea acțiunilor de prevenire și combatere a violenței în familie.

Cazare și adăpost temporar (7%)

Găsirea unui adăpost temporar este o asistență solicitată inițial de beneficiare sau identificată ca necesitate în cadrul consilierii telefonice. Solicită inițial o cazare temporară grupurile profesionale pentru beneficiarii lor (2 cazuri) și apelantele care în trecut au mai beneficiat de serviciile unor centre de plasament (majoritatea sunt din raza municipiului Chișinău). O bună parte din beneficiare nu știu de existența unor asemenea centre la noi în țară. În centrele de plasament sunt referite apelantele Telefonului de Încredere însărcinate în ultimul trimestru de sarcină, femei supuse violenței, viața cărora este în pericol sau persoane care din diverse motive au rămas fără spațiu locativ.

Tratarea alcoolismului (7%)

Una din cauzele violenței cel mai des invocate de apelante este dependența de alcool a partenerului. În majoritatea cazurilor aceștia nu recunosc că sunt bolnavi și refuză categoric să apeleze la un specialist. Sesizăm probleme de alcoolism la bărbați foarte tineri, care abia au început viața de familie, dar și la bărbați trecuți de 50 de ani, la care alcoolismul a evoluat până la stări psihopatologice. Aceștia din urmă, de cele mai multe ori au avut tentative de a trata alcoolismul, dar fără succes.

Intoxicațiile alcoolice influențează enorm discernământul și comportamentul persoanelor. Au fost înregistrate de asemenea cazuri în care apelanții acuză probleme de alcoolism la femeii, dar care nu au un comportament violent evident (mamă, soție, vecină, cumnată — în total 4 apeluri).

IV. Dificultăți întâmpinate de beneficiarii/beneficiarele Telefonului de Încredere în comunicarea cu organele competente

Deși Republica Moldova are deja o lege — Legea nr. 45 — XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie — se atestă încă multe probleme la capitolul implementare. Cunoașterea Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie de către subiecții violenței în familie, dar în special aplicarea ei eficientă de către grupurile profesionale, ar putea diminua actele de violență și menține controlul de sine, în cazul subiecților violenței în familie. În acest sens consultanții TÎ au oferit informații despre această lege și mecanismele de implementare a ei pentru 162 de persoane. La Telefonul de Încredere au fost înregistrate o serie de dificultăți, pe care le invocă beneficiarii în încercarea de a soluționa situațiile de violență în familie. Deși legea prevede responsabilități pentru mai multe grupuri profesionale cum ar fi reprezentanți ai organelor de drept, servicii sociale, servicii medicale, la Telefonul de Încredere am înregistrat apeluri care reflectă în mare parte dificultățile întâmpinate în comunicarea cu organele de drept. Din acest considerent, deoarece practic nu avem date relevante pentru serviciile sociale și medicale, în continuare ne vom referi doar la dificultățile înregistrate în comunicare cu organele de drept.

Astfel, în 161 de cazuri, beneficiarele s-au confruntat cu greutăți atunci când s-au adresat *organelor de drept*. În 93 cazuri beneficiarele nu erau mulțumite de intervenția poliției, intervenție care s-a redus la o mustrare sau amendă aplicată agresorului. Nemulțumirile vin de la faptul că, de cele mai dese ori, însăși apelanta a fost nevoită să achite amenda (soțul este șomer și ea este unica persoană care muncește în familie). De regulă, după asemenea sancțiuni, comportamentul soțului nu se modifică, acesta devenind și mai agresiv. Există și cazuri (2 înregistrate) în care polițiștii nu au intervenit la solicitările beneficiarelor, motivând că lipsesc leziuni corporale grave. Mai mult, în 5 cazuri polițistul a convins victima să nu depună cerere împotriva soțului, motivând că, pe viitor, vor avea de suferit copiii în momentul angajării lor în câmpul muncii sau la înmatricularea în instituțiile de învățământ.

De menționat că multe abonate ale TÎ refuză din start să apeleze la organele de poliție din diverse motive: nu au încredere în organele de drept (38 de cazuri), consideră că este o problemă privată și nu necesită intervenția poliției (21 de cazuri), consideră că intervenția poliției nu va fi eficientă și situația se va înrăutăți ulterior (45 de cazuri), le este frică de agresor (85 de cazuri) sau rușine de comunitate (32 de cazuri). Sunt înregistrate și cazuri în care agresorul este el însuși inspector de poliție (12 cazuri), rudă sau prieten cu acesta și invocă diferite motive pentru a nu interveni sau intervine doar „de fațadă”.

O altă dificultate în acordarea asistenței beneficiarilor TÎ este și numărul redus de **centre de plasament** pentru victimele violenței în familie (14 la număr, dintre care 7 sunt centre maternale). Capacitatea lor este destul de mică — de la 2 până la 10 cupluri mamă-copil, cu unele excepții. În plus, centrele maternale existente condiționează găzduirea femeilor. Astfel, pot fi găzduite doar femei cu copii mici (până la 3 luni), la plasare sunt solicitate diverse acte (de la medicii de familie, asistenți sociali), ceea ce întârzie procesul de acordare a asistenței.

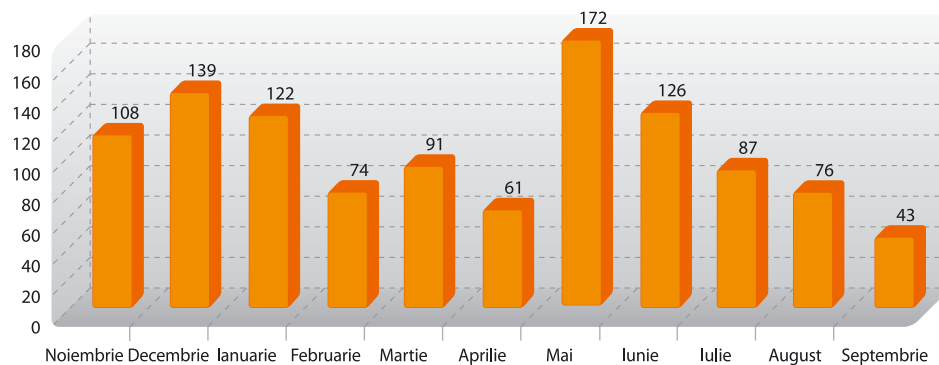
O altă lacună identificată din relatările beneficiarelor TÎ este insuficiența serviciilor **juridice** (în 22% din apeluri). Sunt puține organizațiile care oferă asistență juridică gratuită victimelor violenței în familie (legea privind serviciile juridice garantate de stat în cazurile civile va intra în vigoare abia în 2012). În același timp, beneficiarele solicită **asistență juridică gratuită**. Totodată, serviciile juridice existente sunt concentrate în municipii și centre raionale (Bălți, Chișinău, Căușeni, Cahul), unde accesul este limitat, mai ales pentru beneficiarele din localitățile rurale.

V. Informații privind repartizarea în timp a apelurilor la Telefonul de Încredere pentru femei

Repartizarea sunetelor pe luni

Din totalul de 1.099 de apeluri, cele mai multe au fost înregistrate în lunile decembrie — 139 sunete, ianuarie — 122 sunete, mai — 172 sunete și iunie — 126 sunete (*a se vedea figura 9*). Asemenea impact se explică prin promovarea Telefonului de Încredere printr-un spot video, derulat la mai multe posturi TV naționale, dar și locale, precum și prin publicitatea stradală. Luna mai este luna cu numărul cel mai mare de apeluri înregistrate repetat, fapt ce denotă impactul pe termen lung al publicității TV. Chiar dacă persoanele nu reacționează imediat la spoturile video, acestea din urmă se întipăresc foarte bine în memoria publicului general și la nevoie beneficiarii apelează la Telefonul de Încredere.

Figura 9. Repartizarea sunetelor pe luni (noiembrie 2009 — septembrie 2010)

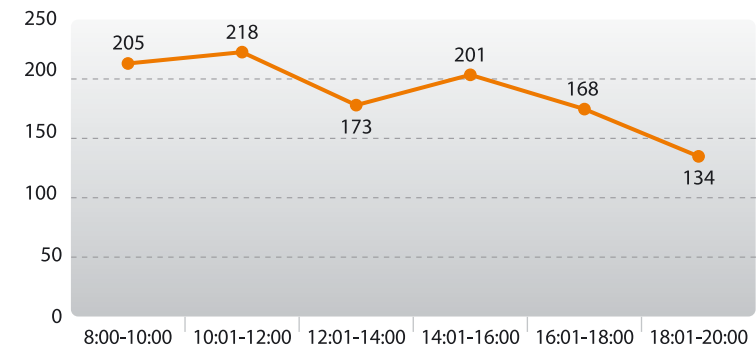
Numărul mare de sunete înregistrate în luna ianuarie se datorează, de rând cu campania de promovare, sărbătorilor de iarnă, care favorizează reuniunile de familie și, respectiv, consumul de alcool, cel care este un declanșator al actelor de violență. Astfel, multe conflicte în stare latentă ajung să se manifeste. Creșterea numărului de apeluri în luna mai se explică prin activitățile desfășurate în această perioadă în cadrul „Festivalului Familiei”. Or, în cadrul evenimentelor desfășurate pe perioada festivalului s-a vorbit mult despre problema violenței în familie, fapt ce a contribuit la o conștientizare mai profundă a problemei în cauză și, respectiv, creșterea numărului de adresări.

Repartizarea sunetelor după ore

Numărul maxim de sunete din timpul programului de lucru este înregistrat între orele 8.00 — 12.00 și scade semnificativ către orele 18.00 — 20.00 (*a se vedea figura 10*). Acest lucru se datorează faptului că persoanele ce suferă de violență în familie preferă să telefoneze atunci când sunt departe de agresor. Numărul mai sporit de apeluri în orele dimineții se mai explică și prin faptul că unele abonate preferă să sune de la serviciu, rude sau vecini, simțindu-se acolo mai în siguranță, deoarece agresorul are acces limitat în aceste spații.

După orele 18:00 se înregistrează de regulă apeluri SOS ori cazuri care necesită intervenție de criză. Seara de cele mai multe ori subiecții violenței în familie sunt împreună.

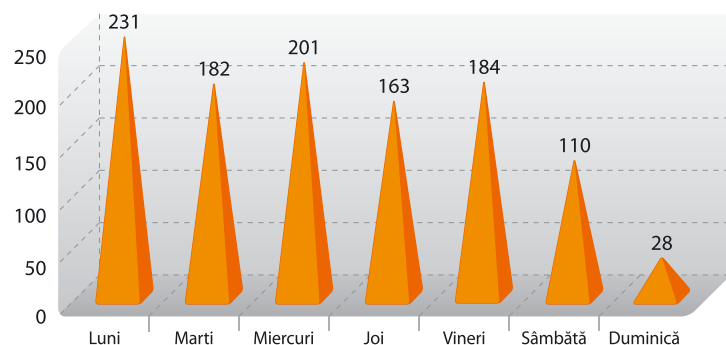
Figura 10. Repartizarea sunetelor după ore (noiembrie 2009 — septembrie 2010)

Repartizarea sunetelor după zilele săptămânii

În general, la TÎ sunt recepționate sunete pe tot parcursul săptămânii, dar prevalează în primele 3 zile ale acesteia (a se vedea figura 11).

Figura 11. Repartizarea sunetelor după zilele săptămânii noiembrie (2009 — septembrie 2010)

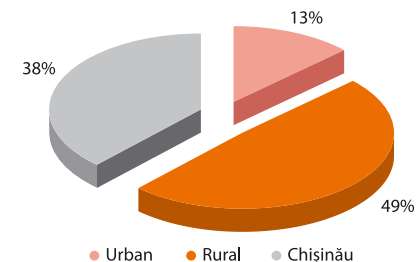
Un număr mai mare de apeluri (220) este recepționat în zilele de luni, ceea ce se explică, în primul rând, prin faptul că în zilele de odihnă victima și agresorul petrec mai mult timp împreună. Sunt zilele destinate petrecerilor, întâlnirilor cu prietenii, rudele, fapt ce implică nemijlocit și consumul excesiv de alcool. Anume în astfel de circumstanțe tensiunile dintre parteneri se intensifică. Pe de altă parte, o serie dintre abonatele din zilele de luni mărturisesc că de multe luni sau săptămâni se pregătesc să ne sune, dar se decid anume să apeleze la TÎ lunea.

Scăderea numărului de sunete în zilele de sâmbătă și duminică poate fi justificată prin faptul că victima nu are acces liber la telefon din cauza prezenței agresorului. Numărul relativ mic de sunete recepționate în ziua de duminică poate fi explicat și prin faptul că TÎ și-a început activitatea în noiembrie, cu un program de luni până sâmbătă. Abia din luna aprilie în program a fost inclusă și ziua de duminică.

Repartizarea sunetelor după regiuni și localități

Repartizarea uniformă a sunetelor parvenite din mediul urban — 51% (mediul urban + Chișinău) și cel rural — 49% (a se vedea figura 12), din majoritatea raioanelor Republicii Moldova (a se vedea figura 13) demonstrează că violența în familie se întâlnește în egală măsură și la sate, și la orașe. Acest fapt este o dovadă în plus că violența are loc în diverse medii și nu depinde nici de nivelul socio-economic, nici de cel educațional, deoarece apare în toate straturile sociale și la toate nivelele economice și de educație.

Figura 12. Repartizarea sunetelor după principiul urban — rural (noiembrie 2009 — septembrie 2010)

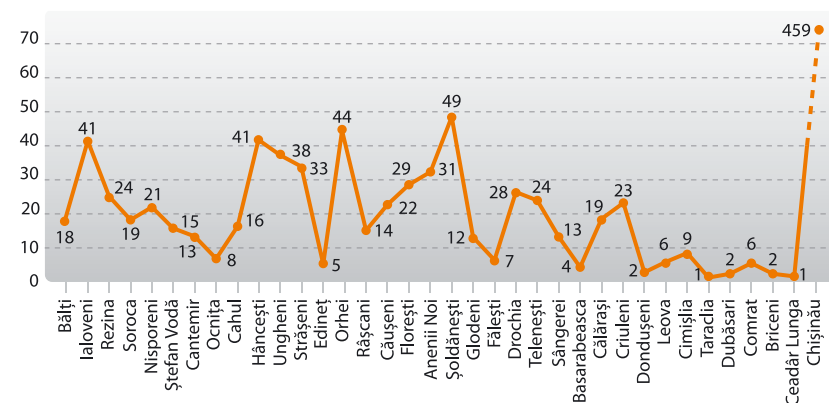

Din analiza sunetelor parvenite de la abonații din mediile urbane și rurale distingem unele diferențe privind profilul victimei și accesul acesteia la asistența necesară. Astfel, majoritatea abonatelor TÎ din localitățile rurale aparțin păturilor social vulnerabile, au mai multe prejudecăți/stereotipuri privind rolul femeii în familie, sunt dependente în totalitate de părerea comunității. Dacă femeile din mediul urban rămân în relațiile abuzive, invocând motivul că nu au unde pleca, cele din spațiul rural sunt atașate de gospodăria și nu vor să-și lase „munca de-o viață”, au o cultură juridică mai scăzută (85%).

Cât privește victimele din spațiul urban, acestea sunt mai socializate, au mai mult acces la informare și la asistența necesară (servicii juridice, psihologice, adăpost). Totodată și în aceste condiții, persoanele ce suferă de violență în familie au nevoie de timp și pregătire pentru a-și decide propria soartă.

De menționat faptul că un număr mare de sunete sunt înregistrate din raioanele adiacente municipiului Chișinău (Ialoveni, Strășeni, Anenii Noi), deoarece multe din aceste abonate au posturi de muncă sau deplasări frecvente în capitală (a se vedea figura 13).

Figura 13. Repartizarea sunetelor după regiuni (noiembrie 2009 — septembrie 2010)

Concluzii și recomandări

În perioada noiembrie 2009 — septembrie 2010, la TÎ au fost recepționate 1.099 de sunete, un indiciu al faptului că oferirea de asistență psihologică victimelor violenței în familie este relevantă în situația în care în Republica Moldova accesul la asistență psihologică profesională a populației este limitat.

Din gama consultațiilor psihologice oferite beneficiarilor TÎ putem contura un tablou general al actorilor violenței în familie, aspectele specifice ale acestui fenomen, precum și modul de percepere a acestuia de către populația Republicii Moldova (persoane implicate nemijlocit sau martori). O primă analiză a acestui tablou ne sugerează un șir de concluzii și recomandări.

Concluzii

1. Apelurile la Telefonul de Încredere pentru femei confirmă faptul că violența în familie se întâlnește în diverse medii sociale și economice, precum și la diferite vârste. Cu cât violența este mai gravă și de mai mult timp, cu atât impactul asupra sănătății fizice și mentale a femeii și copiilor săi este mai profund.
2. În Republica Moldova violența are un pronunțat caracter gender, există chiar o cultură a violenței gender, care denaturează percepția generațiilor viitoare despre familie — modelul abuziv este transmis transgenerațional. Mulți dintre subiecții violenței în familie au fost educați în familii în care violența era un fenomen real și din acest motiv nici nu conștientizează că există și un alt mod de comportament sau alte modalități de rezolvare a conflictelor.
3. Societatea rămâne și ea indiferentă și prea conservatoare atunci când este vorba de violență în general, cu atât mai mult când este vorba de violență în familie, în particular.
4. Multe din formele violenței economice, psihologice în familie nu sunt sesizate, deoarece asemenea acțiuni nu sunt considerate acte de violență. Deseori victimele, fiind paralizate de temeri legate de siguranță, securitatea personală, în familie ori în afara ei, fiind marginalizate în societate, fără o susținere, în primul rând, morală și psihologică, fără acestea nu sunt în stare să rupă cercul vicios al violenței.
5. Victimele au o autoapreciere și un respect de sine foarte scăzut și sunt foarte dependente de agresor. Mai mult decât atât, unele nici nu se autoidentifică ca victime, rudele lor fiind cele care apelează la TÎ. Dependența față de agresori se menține chiar și după divorț sau schimbarea locului de trai. Totodată, frica și rușinea împiedică femeile să vorbească deschis despre problemele lor.
6. Majoritatea femeilor care au sunat conștientizează pericolul violenței pe care o suportă abia în momentul în care copiii le imploră să schimbe ceva. Cu toate acestea, unul dintre cele mai frecvente argumente ale femeilor care își păstrează relația cu un soț violent este în legătură directă cu copiii — că atunci când nu este beat, poate fi un tată bun, iar copiii au nevoie de ambii părinți. Fiind într-o continuă stare de presiune, majoritatea victimelor încearcă să-l mulțumească și să nu-l provoace pe agresor.
7. În 80% din cazurile descrise actele de violență sunt facilitate de consumul excesiv de alcool. Descărcările violente sunt mai dese și în familiile apelantelor în care există un copil nedorit ori dificil de educat, un membru al familiei cu handicap fizic sau psihic.
8. Deși se invocă diverse cauze sociale și economice, chiar somatice, violența în familie este preponderent o problemă psihologică (rezultată din traume, frustrări, stimă de sine scăzută, lipsa unor modele adecvate etc.).
9. Agresorii descriși de abonate nu-și acceptă condiția de agresor și puțini dintre ei recunosc că au nevoie de ajutorul unor specialiști. Aceștia motivează comportamentul lor violent prin lipsa veniturilor stabile, nesiguranța locurilor de muncă, comportamentul „provocator” al soției, influența rudelor.
10. Un aspect important de menționat este că unele beneficiare ale Telefonului de Încredere pentru femei au beneficiat de asistență corespunzătoare în centre specializate existente în țară (adăpost temporar, servicii psihologice și juridice). Efectul acestor intervenții a fost însă de scurtă durată.
11. Unele dintre femei au revenit la modelul violent de familie care a avut drept consecințe probleme la serviciu, copii privați de atenția mamei, reluarea agresiunilor cu intensitate mai mare. Și aceasta pentru că în cazurile de violență în familie nu se lucrează cu toți membrii familiei: părinți, copii care trăiesc drama părinților destul de intens.
12. În ceea ce privește echipele multidisciplinare, existența acestora în doar 30 de localități din numai 5 raioane (Rezina, Anenii-Noi, Șoldănești, Vulcănești și Grigoriopol) nu acoperă necesitatea națională și nu are efectul scontat.
13. O lacună în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie rămâne a fi pregătirea grupurilor profesionale, care, conform legii, trebuie să intervină în cazurile de violență în familie. Specialiștii nu sunt pregătiți, prea puțini cunosc Legea nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, nu cunosc mecanismul de implementare practică a acesteia.

Recomandări

1. În contextul concluziilor anterioare, consideram că ar fi oportună elaborarea de programe educative pentru tineri, care să informeze generațiile în creștere despre aspectele relevante ce țin de prevenirea violenței în familie: aspecte gender, formarea abilităților de comunicare și de manifestare adecvată a trăirilor emoționale, dezvoltarea personală etc.
2. În condițiile create sunt necesare activități de instruire (debriefing-uri, seminare, mese rotunde) cu grupurile profesionale în scopul informării, schimbului de experiență și facilitării colaborării în vederea oferirii asistenței eficiente beneficiarilor pe viitor.
3. Este mai mult decât necesară eficientizarea lucrului instituțiilor responsabile pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, aici referindu-ne atât la organele de stat – ministere de resort (MAI, MPSF), autoritățile publice locale (echipele multidisciplinare formate din asistentul social, medicul, polițistul, primarul, directorul școlii, preotul), cât și organizațiile neguvernamentale. Serviciile pentru subiecții violenței în familie trebuie să devină mult mai proactive, flexibile și, la necesitate, mobile.
4. Este imperios a extinde aria activității eficiente a echipelor multidisciplinare în toate raioanele din republică, perfectând un mecanism de activitate a lor care să acopere cât mai multe localități, în special în spațiul rural. În caz contrar, activitățile de promovare a unui mod de viață non-violent nu va avea efectul scontat în timpul apropiat.
5. Calitatea intervențiilor și diminuarea semnificativă a fenomenului violenței în familie ar crește cu siguranță dacă s-ar institui servicii specializate pentru agresori, practic inexistente încă în Republica Moldova.

Violența în familie este un fenomen complex, generat de probleme psihologice și amplificat de condiții educaționale, economice și sociale. Doar abordarea holistică a diferiților actori și structuri de nivel local și național poate contribui la diminuarea acestui flagel.

Se distribuie gratuit.